

HEEGELPINDADE VIIMISTLEMINE

Nõuandeid

- Enne tööle asumist mõtle hästi läbi, kuhu valmistatav ese sobib ja kui otstarbekas ta on.
- Küsi endalt - Kas materjali kavandatu elluviimiseks jätkub? Kas see materjal on sobiv? Kas materjal on piisavalt pehme, et mitte näiteks kaela torkida?
- Kui planeerid midagi kingituseks valmistada, siis eelnevalt uuri kingi saaja värvi- ja maitse eelistusi, et ta saaks hiljem sinu valmistatust rõõmu tunda.
- Kindlasti alusta millegi heegeldamist tööproovi valmistamisega, et vältida hilisemaid harutamisi ja uuesti tegemisi.
- Teosta tööde kõik etapid hoolikalt ja kiirustamata – tähtis on lõpptulemus.
- Ära viska lõngaetikette kohe ära, vaid säilita need töö valmimiseni, nii on vajalik info käepärast.
- Säilita kõik tööproovid, nii koguneb ajapikku mustrikogu.
- Kui alustad oma ruudu- või ristkülikukujulise eseme ääre pitsi heegeldamist, siis ikka ühelt küljelt, mitte nurgast. Nurgast alustades jääb algusnurk ebakorrektselt. Teisele pitsireale on küljelt kergem märkamatuks üle minna.
- Kui soovid värviliselt kirjut materjali pitsiga kaunistada, siis vali riie, kus ei oleks üle paari erineva värvitooni. Kaunistuspits heegelda üht materjalil esinevat värvi (proovi seda, mida mustris kõige vähem esineb).
- Pitsid on kaunid siis, kui nad on pärast iga pesu korralikult välja venitatud.
- Kasuta ainult roostevabu nõõpnõelu!
- Värviliste esemete loputusvette lisa veidi soola, nii hoiad värvid erksana.
- Tehismaterjale on soovitatav loputada mõne antistaatiku lahusega.
- Käsitööna valmistatud esemeid ära hoi riidepuul, kus need välja venivad. Hoi neid kokkupanduna kapiriulil.

Pinterest'i fotod.

Heegeltööde pesemine

Viimistlustöid tegema asudes kontrolli kõigepealt valminud heegeltööd nii paremalt kui pahemalt poolelt ja kinnita/ peida kõik „ununenud” lõngaotsad.

Kui heegeltöö vajab enne vormimist-triikimist pesemist, siis tee seda ainult käsitsi, mitte pesumasina abil. Pese ihusoojas vees detergentidest vaba pesuvahendiga (näiteks kangašampooniga) jälgides, et see ei sisaldaks optilisi valgendajaid (pleegitavad värve).

- Ära lase heegeldisel väga mustaks minna ja plekid võta enne pesemist välja.
- Väga õrnad või vanad pitsid traagelda enne pesemist kangale, et nad pesus katki ei läheks.
- Puuvillased pitsid vajavad tugevdamist läbi tärgeldamise.
- Kauni pitsi saavutamiseks pead pärast pesu kõik sakid-tipud nõõpnõeltega välja pingutama.
- Pese ühte eset korraga, kokkulapatult, et seda mitte välja venitada.
- Värvriandvaid puuvillaseid või linaseid esemeid hoia veidi aega soolalisandiga vees.
- Vaata kaubanduses ringi – on pesemis- ja loputusvahendeid, mis kinnistavad värve ja muudavad toonid erksamaks.
- Villaste esemete pesemis- ja loputusvesi olgu pehme ja käesoe, siis esemed ei vanu.
- Pesta võid kõigi villasele sobivate pesemisvahenditega, ka juuksešampooniga.
- Pese villaseid esemeid kokkulapatuna ja kergelt muljudes – **mitte hõõruda käte vahel!**
- Tõsta kokkulapatud heegeltöö loputusvette, loputa eset läbi mitme vee nii kaua, kuni loputusvesi jääb puhtaks, abiks võiks võtta käsidušši.
- Tõsta ese restile või jätta kraanikaussi nõrguma.
- Nõrgunud ese tõmba froteerättil vormi, kata teise froteerätikuga ja rulli kokku.
- Tahendatud ese kuivata restil või rätikul horisontaalasendis – **venimise vältimiseks mitte riputada!**
- Eriti õrnad pitspluusid kuivata pappšabloonil, et vältida liigset kokkutõmbuvust.
- **Kuivata pitse toatemperatuuril, mitte radiaatori juures – nii väldid esemele laikude teket!**

Puuvillasest või linasest materjalist esemete viimistlemine

Heegeldatud esemed valmistatakse enamasti linasest või puuvillasest heegelniidist. Sellised pitsid vajavad venitamist, pehmed puuvillased pitsid ka tärgeldamist. Tärgeldamiseks on tänapäeval mitmesuguseid lahuseid. Pihustatavad tärgeldusvahendid jätavad pitsilised pinnad liiga pehmeks, sest enamuse lahusest läheb läbi pitsiaukude nõ kaduma. Et tärgeldamine muudaks võrgulised pinnad tugevamaks ja korrektsemaks, aitamaks esemetel pikemat aega säilitada õiget kuju, siis võiks tärgelduslahuse ise keeta.

Tärkliselahuse valmistamine:

- mõõda 1 liiter vett ja 2 teelusikatäit riisi-/ maisi-/ või kartulitärklis;
- sega tärklis poole klaasi külma veega piimataoliseks vedelikuks;
- pane ülejäänud vesi tera soolaga keema;
- vala tärklisesegu aeglaselt keevasse vette, samal ajal vett lusikaga pidevalt segades;
- **segu mitte keeta!**
- jahuta paksenenud kliister (kui soovid nõrgemat lahust, siis, lisa sooja vett juurde);
- lase pitsil tärkliselahuses veidi aega seista;
- rulli ese froteerätikusse ja suru /vajuta liigne vedelik välja;
- pinguta ese **roostevabade** nõõpnõelte abil paksule pehmele alusele (nõõpnõelad kinnita kõigepealt nurkadesse, siis külje keskele, siis kahe nõõpnõela vahelist pinda poolitades jne – nii väldid eseme kiiva kiskumist);
- eemalda nõõpnõelad alles siis, kui pits on täiesti kuiv (protsessi kiirendamiseks võid kasutada fööni);
- auruta kuuma aurutriikrauaga poolniisket heegelpitsi läbi õhukese triikimislina, triikrauaga sellest kergelt üle libistades – **mitte vajutada pinna peale**;
- lase pitsil täielikult kuivada.

NB! Reljeefseid heegelpindu auruta kindlasti pehmel alusel, aseta töö parema poolega vastu pehmet alust ja auruta pahemalt poolelt, nii säilitad heegelpinna reljeefsuse.

Reljeefseid heegelpindu võid viimistleda ka pihustades vett nende pinnale ja lastes seejärel esemetel kuivada. Võid need ka üleöö niiske rätiku alla jätta.

Villasest materjalist esemete viimistlemine

NB! Enne aurutama asumist veendu, et ese pole sünteetilisest materjalist!

- Triigi-auruta heegeltööd pahemalt poolelt **pehmel** triikimisalusel. Vajadusel kinnita nõõpnõeltega (roostevabad).

- Aseta esemele õhuke niiske puuvillane triikimisriie. Vali triikimiskuumus materjalile sobivalt.
- Auruta heegeltöö, selleks libista triikrauda õrnalt lina peal, nii et tõuseks auru ja kostaks susinat. **Ära suru** triikrauda **tugevasti** vastu eset, et heegelstruktuur ei lamanduks ning lase aurul mõjuda. Triigi kuni töö on kuiv või jäta see alusele kuivama.
- Veel saad aurutriikrauaga viimistleda eset, kui alusele pingutatud eseme kohal mõne cm kõrgusel hoiad aurutriikrauda nii, et niiske aur langeb esemele, siis lase pitsil alusel jahtuda ja kuivada.

NB! Ära vajuta triikrauda eseme peal!

Sünteesilisest materjalist esemete viimistlemine

NB! Kui heegeldamiseks on kasutatud sünteesilisi materjale (näiteks akrüüli, polüamiidi, polüestrit sisaldavad lõngad), siis **ei tohi** neid **mitte kunagi triikida!**

- **Triikrauda kasutades rikud oma töö välimuse** – reljeefsed pinnad lamanduvad ning muutuvad elutuks. Ja ka pesemine enam ei aita, lamandunud tulemus kahjuks on püsiv.
- Aseta alusele pingutatud heegelpitsile niiske riie + kerge raskus (nt padi) ja lase tööl üle öö kuivada.
- Võid ka lihtsalt niisutatud ja alusele kinnitatud eseme üle öö seisma/ kuivama jätta.

NB! Mistahes sünteesilisest materjalist valmistatud käsitööesemeid, eriti reljeefseid pindu mitte kunagi ära pressi, sest pressimine viib materjalilt pehmuse ja kohevuse, vajutades selle elutult lamedaks.

Korrektsest teostatud viimistlus tõstab tulemi nauditavust!